

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

МІЖНАРОДНА ЛОГІСТИКА

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
та самостійної роботи студентів
спеціальності 073 "Менеджмент"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2021**

УДК 658.7:339.9(072)

M58

Укладач В. О. Письмак

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту, логістики та інновацій.

Протокол № 8 від 21.12.2020 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Міжнародна логістика [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних завдань та самостійної роботи студентів спеціальності 073 "Менеджмент" першого (бакалаврського) рівня / уклад. В. О. Письмак. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 44 с.

Подано завдання та методичні рекомендації щодо проведення практичних, семінарських занять і завдань для самостійної роботи студентів. Наведено типові завдання, що дозволяють набути практичних умінь і навичок щодо використання міжнародної логістики для координації дій та вирішення конфліктних ситуацій, комплекс управлінських функцій і процедур, здійснюваних логістичними менеджерами підприємств для досягнення стратегічних, тактичних та оперативних цілей логістичних систем у міжнародному масштабі.

Рекомендовано для студентів спеціальності 073 "Менеджмент" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 658.7:339.9(072)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2021

Вступ

В умовах поглиблення процесу інтеграції національної економіки у світове господарство виникає об'єктивна потреба у розробленні нових методів і стратегій управління зовнішньоторгівельними операціями, ключовим елементом яких виступає логістичний підхід. Використання логістичного підходу під час управління експортно-імпортними торговельними потоками набуло особливої актуальності на сучасному етапі розвитку української економіки. Першою чергою це зумовлено інтенсифікацією та розширенням зовнішньоекономічних зв'язків держави. Підвищилися можливості для покращення взаємодії між суб'єктами господарювання різних держав на базі господарської самостійності, ініціативи посередницьких структур і транспортних підприємств, що функціонують на сучасному ринку.

Ці методичні рекомендації призначено для закріплення студентами теоретичних знань з навчальної дисципліни "Міжнародна логістика" та отримання ними навичок практичної діяльності у сфері логістики підприємства у міжнародному масштабі.

Методичні рекомендації підготовлені за модульним принципом. До кожного змістового модуля входять практичні завдання, які передбачають як аудиторну роботу у групах під керівництвом викладача, так і самостійну роботу студента.

Об'єктом навчальної дисципліни є логістичні процеси та системи.

Предметом навчальної дисципліни є загальні принципи та закономірності формування систем і методи системного аналізу, що застосовуються під час вирішення складних проблем економічного характеру, віднесених до міжнародної логістичної діяльності підприємства та зовнішнього середовища.

Мета та завдання навчальної дисципліни: формування знань і навичок у галузі логістичного управління, методів, засобів створення логістичних систем, транспортного забезпечення міжнародного бізнесу та тенденцій його розвитку.

Результати навчання:

знати:

сутність, мету та завдання міжнародної логістики, етапи її розвитку;
сутність генезису, склад і характеристики системи управління міжнародними ланцюгами поставок;

основні характеристики організації логістичного управління;

роль і значення логістики як основної компетенції компанії;

процеси формування логістичних структур на підприємстві та етапи їхнього розвитку;

роль аутсорсингу в процесі організації та забезпечення функціонування інтегрованих логістичних ланцюгів поставок;

особливості аналізу, контролю й аудиту логістики підприємства;
вміти:

формулювати місію та цілі логістичної діяльності підприємства;

проводити дослідження логістичного середовища підприємства;

здійснювати оцінювання логістичного потенціалу підприємства;

формулювати та розвивати логістичну інфраструктуру підприємства;

розробляти тактичні заходи для регламентації логістики;

розробляти стратегічні, оперативні та поточні плани логістичної діяльності підприємства;

здійснювати інжиніринг, реінжиніринг та оптимізацію систем управління матеріальними потоками підприємства;

здійснювати вибір організаційної структури відділу логістики;

застосовувати організаційно-економічні методи логістичного управління;

формулювати логістично-зорієнтовану систему управління підприємством;

проводити аналіз ринків послуг, що пов'язані з процесами логістики.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні модулі:

менеджмент;

логістика;

функціональна логістика;

інтегровані матеріальні потоки;

управління ризиками в логістиці;

логістичне обслуговування.

Основні **завдання** навчальної дисципліни:

оволодіти знаннями основних положень теорії логістичної організації;

сприяти надбанню знань в сфері міжнародної логістики;

створити умови для оволодіння студентами методів управління інформаційним забезпеченням, розроблення й ухвалення управлінських рішень, методами та технологіями управління проектами;

сприяти засвоєнню студентами форм міжнародних економічних відносин, оцінювання транснаціоналізації бізнесу, методів управління персоналом у рамках холдингів, професійною адаптацією та діловою кар'єрою на підприємствах з іноземними інвестиціями.

Навчальна дисципліна "Міжнародна логістика" є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеню "бакалавр" напряму підготовки 073 "Менеджмент" усіх форм навчання.

Змістовий модуль 1

Роль логістики в умовах глобалізованого бізнесу

Тема 1. Сутність та фактори розвитку міжнародної логістики

План заняття

- 1.1. Основні теоретичні аспекти міжнародної логістики.
- 1.2. Глобалізація світового господарства як один із факторів виникнення міжнародної логістики.
- 1.3. Проблеми міжнародної логістики.
- 1.4. Стратегічний аспект розвитку міжнародної логістики.

Завдання 1. Перевірка знань ключових термінів

1. Сформулюйте визначення поняття "міжнародна логістика". Сформулюйте предмет та об'єкт вивчення міжнародної логістики.
2. Що розуміється під глобалізацією? Які основні переваги та недоліки цього явища для країни-експортера?
3. Що таке "аутсорсинг"?
4. Що таке "стратегічний фокус"? За якими основними характеристиками відрізняється стратегічний фокус?

Завдання 2. Практичне завдання

В організацію з надання логістичних консалтингових послуг звернувся менеджер з логістики фінської фірми з запитанням, де його компанії вигідніше купувати комплектування для обладнання, що виробляється в Європі або в Південно-Східній Азії (ПСА)?

Експерт-консультант з логістики зібрав вихідні дані за кількома варіантами, справив варіанти розрахунків, отримав варіанти відповідей, наведені в табл. 1. Потрібно обґрунтувати вибір варіантів закупівель.

**Розрахунок варіантів закупівлі комплектуючих виробів
у різних регіонах світу**

Вихідні дані	Варіант				
	1	2	3	4	5
П – питома вартість вантажу, що поставляється, євро/м ³	3 000	4 000	5 000	6 000	4 500
Т – транспортний тариф, євро/м ³	105	170	150	120	160
М – імпорфтне мито на товар з Південно-Східної Азії, євро/м ³	12	12	12	12	12
З _д – ставка на запаси, що перебувають у дорозі, %	1,9	1,3	4,0	2,0	2,0
З _с – ставка на страхові запаси, %	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
В _є – вартість товару в Європі, євро	108	106	98	110	118
В _а – вартість товару в Південно-Східної Азії, євро	89	98	78	90	100
Розрахункові дані					
Ч – частка додаткових витрат, що виникають під час доставки товарів з Південно-Східної Азії, в питомій вартості вантажу, що поставляється, %					
Р _в – різниця між вартістю комплектувальних товарів у Європі та Південній-Східній Азії					

Методичні рекомендації

Для розрахунку частки додаткових витрат, що виникають під час доставки товарів з Південно-Східної Азії, в питомій вартості вантажу, що постачається, використовується формула:

$$Ч = (100 Т / П) + М + З_{д} + З_{с}, \quad (1.1)$$

де Ч – частка додаткових витрат, що виникають під час доставки товарів з Південно-Східної Азії, у питомій вартості вантажу, що поставляється, %;

- Т – транспортний тариф, євро/м³;
- П – питома вартість вантажу, що поставляється, євро/м³;
- М – імпортне мито на товар з Південно-Східної Азії, євро/м³;
- З_д – ставка на запаси, що перебувають в дорозі, %;
- З_с – ставка на страхові запаси, %.

Для визначення різниці між вартістю комплектувальних товарів у Європі та в Південно-Східній Азії, приймається за 100 % найменша вартість товару В_а та здійснюється розрахунок за формулою:

$$P_c = (V_e - V_a) \times 100 / V_a, \quad (1.2)$$

де В_е – вартість товару у Європі, євро;

В_а – вартість товару у Південно-Східної Азії, євро.

Якщо частка додаткових витрат, що виникають під час доставки з Південно-Східної Азії, в питомій вартості вантажу, що поставляється, менше, ніж різниця між вартістю комплектування в Європі та Південно-Східній Азії, то саме в країнах цього регіону вигідніше купувати комплектування, та навпаки.

Завдання 3. Тестові завдання для самоперевірки

1. Предметом вивчення міжнародної логістики є:

- а) міжнародні ланцюги поставок;
- б) проєктування діяльності в міжнародному ланцюгу;
- в) управління міжнародними ланцюгами поставок;
- г) місія підприємства.

2. Прикладом економічного фактору, що зумовлює глобалізацію бізнесу є:

- а) розвиток транснаціональних корпорацій;
- б) розвиток сучасних засобів транспорту;
- в) послаблення ролі традицій і звичаїв у країнах;
- г) лібералізація митного законодавства.

3. Аббревіатура ЄАВТ розшифровується як:

- а) Європейська автономія вільної торгівлі;
- б) Європейська асоціація вільної торгівлі;

- в) Єдина автономія вільної торгівлі;
- г) Єдина асоціація вільного товару.

4. Основні характерні особливості міжнародної конкуренції:

- а) життєвий цикл товару підвищується;
- б) життєвий цикл товару знижується;
- в) компанії намагаються створити комплексні маркетингові стратегії;
- г) глобальні компанії відмовляються від переносу виробництва на територію інших держав.

5. Прикладом фінансових бар'єрів у розвитку міжнародної логістики є:

- а) недоступність інформації;
- б) обмеження для вступу на ринок;
- в) митні правила та процедури інших країн;
- г) інші правила конкуренції.

6. Громадські фактори, що обумовлюють глобалізацію бізнесу полягають у:

- а) великій концентрації та централізації капіталу;
- б) створенні Європейського союзу;
- в) прийняття Європейського акту, що проголошує свободу у міжнародному русі товарів;
- г) інші правила конкуренції.

7. До організаційно-економічних факторів, що сприяє глобалізації діяльності підприємств відносяться:

- а) підвищення попиту на іноземну продукцію;
- б) створення Європейського союзу;
- в) прийняття Європейського акту, що проголошує свободу у міжнародному русі товарів;
- г) експедирування вантажів.

8. Централізація запасів – це:

- а) певний захід, що дозволяє обмежити асортимент і мікс товарів, що виробляються у одному місці;
- б) спосіб переносу фінальної індивідуалізації товару, що створюється з типових запасних частин;

- в) цілеспрямоване закриття наявних складських господарств з метою перетворення їх у регіональні оптові бази, що обслуговують великі території;
- г) створення мережі повністю незалежних складів.

9. Для служби логістики критерієм вибору варіанта організації руху товарів є:

- а) оптимальний рівень обслуговування споживачів;
- б) мінімум витрат на закупівлі;
- в) мінімум витрат на утримання запасів;
- г) мінімум витрат на транспортування;
- д) мінімум загальних витрат на рух товарів.

10. Завданням макрологістики є:

- а) організація доставки вантажів на Крайню Північ спочатку річковим, а потім морським транспортом;
- б) забезпечення погодженості в діях постачальників, покупців і транспортних організацій регіону;
- в) координація дій учасників ланцюга, який забезпечує просування на український ринок імпортного товару;
- г) організація вантажопереробки у великому морському порту.

Тема 2. Організаційні аспекти міжнародної логістики

План заняття

- 2.1. Основні тенденції розвитку міжнародної логістики.
- 2.2. Організація та методи прийняття рішень у міжнародній логістиці.
- 2.3. Формування організаційних структур управління міжнародною логістикою.
- 2.4. Види логістичних посередників у міжнародній логістиці.

Завдання 1. Перевірка знань ключових термінів

- 1. Сформулюйте визначення поняття "митний союз". Сформулюйте основні відмінні риси митного союзу від зони вільної торгівлі.
- 2. Що розуміється під віртуальною корпорацією? Які основні відмінні риси віртуальної корпорації?
- 3. Що таке "бенчмаркінг"?
- 4. Що таке "експорт"? Які основні види експорту?

Завдання 2. Практичне завдання

British Airways (BA) – одна з найбільших авіакомпаній світу, що здійснює польоти за 150 напрямками і що має понад 1 200 маршрутів. Для задоволення потреб своїх клієнтів кухні в аеропортах Хітроу і Гетуїк готують 250 т курчат і 40 000 упаковок вина. Авіакомпанія сама займається всіма питаннями, не пов'язаними з гарячими продуктами харчування: посудом, вином, сухими продуктами харчування, столовими приладами і так далі.

British Airways відноситься до авіакомпаній "Повного обслуговування", тобто в ній, насамперед, ставка робиться на обслуговування пасажирів, а не на досягнення мінімально можливої ціни. Проте нещодавно авіакомпанія об'явила про свої плани досягти за п'ять наступних років економії в 1 млрд фунтів стерлінгів за рахунок підвищення ефективності. Компанія також повідомила, що враховуючи спад бізнесу в останні роки, вона буде прагнути до економії та далі. Частиною цих планів став перегляд підрозділом British Airways Catering обсягу її послуг і витрат, скорочення ланцюгів постачань та більш цілеспрямоване управління ланками зв'язку з партнерами по ланцюгах постачань.

Враховуючи дані, що наведені у табл. 2, допоможіть компанії зробити вибір щодо доцільності переходу на аутсорсинг за кожним з варіантів.

Таблиця 2

Основні витрати підприємства, тис. дол. США

Найменування напрямку діяльності	Капітальні витрати, тис. дол. США	Термін окуп- ності, років	Змінні витрати, тис. дол. США	Постійні витрати, тис. дол. США	Витрати компанії- аутсорсера, тис. дол. США
1	2	3	4	5	6
Приготування пиріжків для обслуговування	205 000	5	214 000	12 000	114 000
Приготування соків	75 000	7	15 000	12 000	24 000

1	2	3	4	5	6
Проведення тренінгів з навчання персоналу	23 000	5	7 000	8 000	45 000
Виготовлення посуду	115 000	10	54 000	12 000	24 000

Методичні рекомендації

Доцільність переходу на аутсорсинг визначається економією витрат порівняно з організацією власного виробничого процесу. Тому для надання правильної відповіді необхідно розрахувати загальний обсяг витрат на організацію власного виробництва та порівняти з витратами на аутсорсинг.

Загальний обсяг витрат на рік у випадку, якщо підприємство буде самостійно виконувати кожен з напрямів діяльності, розрахуємо за формулою:

$$V_{\text{заг}} = \frac{K}{T} + V_{\text{пост}} + V_{\text{зм}}, \quad (2.1)$$

де $V_{\text{заг}}$ – загальні наведені витрати на рік, тис. дол. США;

K – капітальні вкладення у будівництво центру, грн;

T – термін окупності системи, років;

$V_{\text{пост}}$ – постійні витрати, тис. дол. США;

$V_{\text{зм}}$ – змінні витрати, тис. дол. США.

Завдання 3. Практичне завдання

На українських підприємствах упродовж останніх 5 років використання логістичних прийомів стало масовим. Такі виробники, як "Сармат", ЗАТ "Чумак", ЗАТ "АВК", "Торговий дім Харківський жиркомбінат", "Торговий дім Львівський жиркомбінат", "Агрокосм", "Сан Інтербрю Україна", "Ніссан Мотор Україна", "Криворізький завод гірничого обладнання", "Крафт Фудз Україна", практикують системи Канбан і "точно вчасно" на своїх виробництвах.

ЗАТ "Чумак" з виробництва кетчупів і майонезів було засновано в Херсонській області в 1993 р. Перші два роки підприємство працювало

на орендованому устаткуванні, у 1995 р. було придбано завод. Протягом 5 років, поки обсяги виробництва були незначними, компанія обходилася власними складами. Але в 2004 р., коли обсяги перевищили 80 тис. т, ЗАТ "Чумак" довелося орендувати додаткові складські приміщення – старі вже не могли вміщати дво-тритижневий запас продукції.

Підприємство наразі має поставки у різні регіони Європи. Після проведеного бенчмаркінгу було вирішено створити власний логістичний центр – складський термінал, інтегрованого з виробництвом. Це дозволяє здешевити зберігання і транспортування однієї палети на 6 – 8 дол. США. Але з урахуванням обсягів виробництва економія буде становити більше ніж 1 млн дол. США у рік.

На новому терміналі планується спеціалізоване програмне забезпечення сімейства WMS (англ. Warehouse Management System – система управління складом), що має можливість допомогти у вирішенні складних питань перевезень основним клієнтам у Європі. Така програма дозволяє вести облік в режимі on-line – під час приймання товару складський робочий лише сканує штрих-код на коробці, продукт автоматично оприбутковується.

Визначте розмір площі складу методом навантажень при наступних умовах: річний обсяг вантажів, що надходять на склад – 34 000 т; максимальна норма запасу – 40 діб; середнє розрахункове навантаження – 8 т/м²; коефіцієнт використання площі складу – 0,5; коефіцієнт нерівномірності надходження вантажів на склад – 1,4.

Методичні рекомендації

Для розв'язання завдання необхідно скористатися формулою розрахунку загальної площі складу:

$$S_3 = \frac{Z_{\max} \times K_n}{q_{\text{ср}} \times K_{\text{вик}}}, \quad (2.2)$$

де S_3 – загальна площа складу;

$Z_{\max}$ – максимальна норма запасу, т/добу (зверніть увагу, у вас річний показник згідно з умовами);

K_n – коефіцієнт нерівномірності надходження вантажів на склад;

$q_{\text{ср}}$ – середнє розрахункове навантаження, т/м²;

$K_{\text{вик}}$ – коефіцієнт використання площі складу.

Завдання 4. Тестові завдання для самоперевірки

1. *Конгломерат – це:*

а) форма об'єднання самостійних підприємств, зв'язаних за допомогою системи участі в капіталі, фінансових зв'язків, договорів про спільність інтересів, патентно-ліцензійних угод, тісного виробничого співробітництва;

б) договірне об'єднання підприємств переважно однієї галузі для здійснення спільної комерційної діяльності;

в) монополістичне об'єднання підприємств, які до процесу інтегрування належали різним підприємцям, у єдиний виробничо-господарський комплекс;

г) диверсифікований концерн, який об'єднує широке коло підприємств, технологічно не пов'язаних між собою.

2. *Що з наведеного є локальними рішеннями в міжнародному ланцюгу поставок:*

а) вибір маршруту переміщення вантажу;

б) вибір методів управління транспортом;

в) вибір організаційної форми зв'язку між партнерами;

г) договірні відношення роботи з адміністрацією всіх ланок?

3. *До основних етапів проведення бенчмаркінгу не належить:*

а) визначення галузі;

б) аналіз бізнес-процесу;

в) адаптування;

г) виявлення відмінностей.

4. *До основних форм зовнішньоекономічної діяльності не належить:*

а) експорт товарів і послуг;

б) продаж ліцензій за кордон;

в) прями інвестиції;

г) розвиток транспорту.

5. *До основних видів інтеграційних об'єднань не належить:*

а) зона обміну;

б) зона вільної торгівлі;

- с) митний союз;
- г) єдиний ринок.

6. Які є основні види інтеграційних об'єднань:

- а) зона вільної торгівлі, митний союз та економічний союз;
- б) зона вільної торгівлі та єдиний ринок;
- в) митний союз та економічний союз;
- г) відповіді б і в?

7. Тимчасове статутне об'єднання підприємств для досягнення його учасниками певної спільної господарської мети (реалізації цільових програм, науково-технічних, будівельних проєктів тощо) – називають:

- а) холдингом;
- б) концерном;
- в) консорціумом;
- г) конгломератом.

8. Окрема або спеціально створена партнерами компанія, яка володіє контрольними пакетами акцій інших компаній, – це:

- а) холдинг;
- б) концерн;
- в) консорціум;
- г) конгломерат.

9. Спільнота функціональних партнерів, що займаються управлінням проектування, виробництвом та реалізацією продуктів і послуг з використанням сучасних технологій, а також контрактами з незалежними робочими групами і структурами, – це:

- а) віртуальна корпорація;
- б) відкрита логістична система;
- в) стратегічний альянс;
- г) холдинг.

10. Найбільш поширеними методами аналізу бізнес-процесів є:

- а) реінжиніринг бізнес-процесів;
- б) аналіз ланцюжка формування цінностей;
- в) бенчмаркінг;
- г) усі відповіді правильні.

Тема 3. Міжнародні логістичні ланцюги поставок

План заняття

- 3.1. Ланцюг поставок як система формування цінності.
- 3.2. Підходи до аналізу наявного ланцюга поставок.
- 3.3. Формування структури міжнародного ланцюга поставок.
- 3.4. Організація взаємовідносин та оптимізація потоків у ланцюзі постачань.

Завдання 1. Перевірка знань ключових термінів

1. Що таке "ланцюг поставок"? Які основні компоненти містить стандартний ланцюг поставок?
2. Назвіть основні відмінності міжнародного ланцюга поставок.
3. У чому основна сутність реверсивної логістики?
4. Які дії координуються завдяки системі формування цінностей?

Завдання 2. Практичне завдання

Макрологістична функція – торгівля автозапчастинами з Литви до України. Ланками логістичної системи виступають: підприємство роздрібною торгівлі; банківська установа; перевізник; виробник. Складіть: перелік логістичних операцій; перелік інформаційних і фінансових потоків; логістичний ланцюг; схеми взаємодії логістичних ланок за інформаційними та фінансовими потоками.

Завдання 3. Практичне завдання

У простій комбінації учасників ланцюга постачань кожна організація має в запасах продукцію на один тиждень попиту. Інакше кажучи, кожна ланка (виробник, регіональний оптовик, місцевий оптовик, роздрібний торговець, замовник) купує стільки матеріалів у своїх постачальників, щоб на кінець тижня мати запас, що дорівнює попиту наприкінці наступного тижня. Попит на продукт постійний і становить 180 одиниць в тиждень. З першого тижня року попит кінцевих споживачів збільшився на 15 одиниць, а в другому тижні вже повернувся до постійного рівня 180 одиниць

на тиждень. Якщо доставки здійснюються дуже швидко, як це вплине на динаміку просувань у ланцюгу поставок? Розкрийте сутність "ефекту бичачого батога" (bullwhip effect) і його вплив на функціонування ланцюга постачань.

Методичні рекомендації

Для розкриття сутності "ефекту бичачого батога" необхідно в табличній формі показати зміну стану у попиті та запасах протягом 10 тижнів. Слід враховувати те, що попит дорівнює кількості товарів, що будуть накуповуватися на наступному рівні, а запас на початок тижня буде дорівнювати кінцевому запасу попереднього тижня.

Завдання 4. Практичне завдання

Започаткована в США компанія Toys "R" Us – роздрібний продавець іграшок – контролює рух товарів від зарубіжних постачальників (переважно далекосхідних) буквально до дверей своїх магазинів, "розкиданих" по всьому світу. Toys "R" Us користується послугами незалежної компанії, що надає послуги з логістики у світовому масштабі. Ця компанія не лише управляє перевезенням, але за допомогою системи стеження здатна інформувати Toys "R" Us про точне місце розташування кожного контейнера і про його вміст.

За рахунок обраної моделі роботи було згенеровано додатковий прибуток у розмірі 5,6 млн дол. США за рік, при цьому змінні витрати становили 3,6 млн дол. США. Для закупівлі устаткування для стеження за вантажами та програмного забезпечення було витрачено 0,2 млн дол. США. Оборотні фонди становлять 12,8 млн дол. США. Витрати на утримання запасів за рік становлять 3,5 млн дол. США, заготівельні витрати 1,3 млн дол. США. Коефіцієнт оборотності запасів – 0,8. Надайте рекомендації щодо доцільності закупівлі устаткування.

Завдання 5. Практичне завдання

Розрахуйте основні цільові показники ефективності ланцюга постачань та їхню основну динаміку у наступному році, якщо плановий

прибуток підвищиться на 2,5 % за незмінного стану змінних витрат, оборотні фонди зростуть на 4 %, а коефіцієнт оборотності запасів зменшиться до 0,65.

Підприємство ТОВ "Індастрітрейд" виконує поставки металу до Білорусі. Розрахуйте операційні показники ланцюга постачань, з огляду на дані у табл. 3.

Таблиця 3

Показники діяльності ТОВ "Індастрітрейд"

Показник	2017 рік	2018 рік
Кількість реалізованих позицій запасу, шт.	2 710	2 750
Кількість незадоволених запиті позицій запасу, шт.	140	120
Максимальний обсяг металу, що може бути доставлений, тис. т	10 425	12 215
Кількість постачань в строк, шт.	2 510	2 400
Загальна кількість постачань, шт.	2 710	2 750
Кількість поставок матеріалів відповідної якості, шт.	2 650	2 700
Кількість поставок, що відповідають кількості, шт.	2 620	2 700
Обсяг запасів, млн грн	1,275	1,058

Завдання 6. Тестові завдання для самоперевірки

1. *Управління міжнародними ланцюгами поставок охоплює:*

а) побудова конкурентної інфраструктури, синхронізація поставок, попиту та пропозиції;

б) побудова конкурентної інфраструктури, синхронізація поставок і попиту;

в) проектування, планування, виконання, мотивація, контроль і моніторинг діяльності підприємства;

г) проектування, планування, виконання, формування, контроль і моніторинг діяльності підприємства.

2. До зовнішніх учасників ланцюга поставок, що розміщені нижче за потоком відносяться:

- а) процеси, що перетворюють надходження від постачальників;
- б) спеціальні співробітники, що мають відповідальність за прибуття потрібних матеріалів у конкретне місце, час та у певній кількості;
- в) організації, процеси та функції, через які проходить продукт;
- г) створення мережі підприємств для постачання товарів.

3. Під системою формування цінності розуміється:

- а) взаємопов'язана сукупність організацій, ресурсів і потоків знань, що беруть участь у створенні та доставці цінності кінцевим користувачам;
- б) формування важливості міжорганізаційних відносин;
- в) планування потреб кінцевих споживачів;
- г) позиціонування організацій у ланцюгу поставок.

4. Метою процесної декомпозиції ланцюга поставок є:

- а) приведення ключових логістичних бізнес-процесів у відповідність до логістичної стратегії підприємства;
- б) погодження диспетчеризації замовлень і завдань;
- в) оптимізація фінансових трансакцій;
- г) покращення фізичного стану продуктів.

5. Однією з провідних тенденцій в управлінні ланцюгом поставок є:

- а) відмова від після продажного обслуговування через відсутність економічного ефекту;
- б) посилення функції відновлення та повторного використання відходів;
- в) зниження використання "реверсивної логістики";
- г) покращення фізичного стану продуктів.

6. Ефект бичачого батого полягає у:

- а) ситуації, коли значні зміни попиту кінцевого споживача приводять до незначних відхилень у плануванні запасів і виробництві у інших учасників ланцюга;
- б) дисбалансі попиту та пропозиції;

в) ситуації, коли незначні зміни попиту кінцевого споживача приводять до значних відхилень у плануванні запасів та виробництві у інших учасників ланцюга;

г) відновленні поставок бичачого молока на виробництва сиру.

7. До операцій, що виконуються у межах ланцюгів поставок, відносяться:

а) виробництво, обслуговування та продажі;

б) переміщення, транспортування, професійна підготовка персоналу;

в) складування, вантажопереробка, зберігання;

г) усі відповіді правильні.

8. За умови організації ланцюга поставок продукцію необхідно розглядати як:

а) товар;

б) послугу;

в) комплекс товарних і сервісних складників;

г) матеріальний об'єкт, що характеризується певним набором властивостей і якостей.

9. Ланцюг поставок складається з:

а) певних видів діяльності, спрямованих на переміщення матеріального потоку;

б) організацій-партнерів, через які здійснюється процес руху матеріального потоку;

в) персоналу, організацій, матеріальних потоків;

г) ряду видів діяльності й організацій, через які матеріали проходять під час свого переміщення від постачальників початкового рівня до кінцевих споживачів.

10. Головна роль організацій, що входять у ланцюг поставок:

а) перемістити матеріальний потік;

б) зробити відповідні операції;

в) перемістити матеріальний потік, додати до матеріального потоку додаткову цінність;

г) зробити певну послугу споживачам.

Тема 4. Інфраструктура міжнародної логістики

План заняття

- 4.1. Поняття інфраструктури. Компоненти інфраструктури міжнародної логістики.
- 4.2. Міжнародна транспортна інфраструктура.
- 4.3. Світова транспортна система.
- 4.4. Вузлова інфраструктура міжнародної логістики.

Завдання 1. Перевірка знань ключових термінів

1. Що розуміється під інфраструктурою логістики?
2. Назвіть основні класифікаційні ознаки транспортних систем.
3. Які вузлові елементи існують на залізничному транспорті?
4. Який основний елемент інфраструктури автомобільного транспорту?

Завдання 2. Практичне завдання

Компанія "Автотрейдинг" організує торгівлю автомобілями в Україні від європейських постачальників. У постачальників A1, A2, A3 є 140,60 і 170 одиниць вантажу, який необхідно доставити споживачам B1, B2, B3, B4 у кількості 80,100, 90 і 100 одиниць. Вартість перевезень одиниці вантажу від постачальника до споживача задана матрицею:

$$\begin{bmatrix} 5 & 4 & 5 & 2 \\ 8 & 5 & 2 & 5 \\ 6 & 7 & 8 & 4 \end{bmatrix}.$$

Необхідно найбільш ефективно розподілити постачальників між споживачами.

Методичні рекомендації

Загальна постановка транспортної задачі полягає у визначенні оптимального плану перевезень деякого однорідного вантажу з пунктів

відправлення $A_1, A_2, \dots, A_m$ в пункти призначення $B_1, B_2, \dots, B_n$. За критерій оптимальності береться мінімальна вартість перевезення або мінімальний час доставки вантажу.

Основними методами вирішення транспортних задач є:

1. Метод північно-західного кута.

Під час знаходження опорного плану транспортної задачі методом північно-західного кута, заповнення клітин таблиці умов починають з верхньої лівої клітки, тому метод і називається "метод північно-західного кута".

2. Метод мінімального елемента.

На відміну від методу північно-західного кута, в методі мінімального елемента вибір пунктів відправлення та пунктів призначення відбувається з урахуванням тарифів, тобто на кожному кроці потрібно вибрати клітинку з мінімальним тарифом перевезення. Якщо таких клітинок декілька, то вибираємо одну з них.

3. Метод апроксимації Фогеля.

Сутність методу апроксимації Фогеля полягає в наступному. Для кожного рядка і для кожного стовпчика знаходимо різниці між двома записаними в них мінімальними тарифами. Отримані різниці записуємо в спеціально відведені для цього стовпці та в рядку умов завдання.

Серед зазначених різниць вибираємо максимальну. У рядку (або в стовпці), якому задана різниця відповідає, визначаємо мінімальний тариф.

Завдання 3. Практичне завдання

ТОВ "Софттрейд" має намір розробити нові схеми транспортування плат до країн Європейського союзу.

Існує три варіанти вкладення капіталу:

1) передбачено, що зі 120 випадків прибуток 900 грн буде отримано в 40 випадках, прибуток 300 грн – у 80 випадках;

2) передбачено, що зі 180 випадків прибуток 500 грн буде отримано у 100 випадках, прибуток 900 грн – у 60 випадках, прибуток 420 грн – у 20 випадках;

3) передбачено, що зі 100 випадків прибуток 400 грн буде отримано в 50 випадках, прибуток 300 грн – у 30 випадках, прибуток 500 грн – у 20 випадках.

Необхідно визначити найбільш доцільний варіант капіталовкладення. Надайте оцінку ризиковості кожного варіанту капіталовкладення.

Методичні рекомендації

Для визначення найбільш доцільного варіанта капіталовкладення, необхідно розрахувати очікуваний прибуток. Очікуваний прибуток розраховують за формулою:

$$M(\text{ПР}_A) = \sum_{i=1}^n P_i \times \text{ПР}_i, \quad (4.1)$$

де P_i – ймовірність настання події;

ПР_i – очікуваний прибуток.

Завдання 4. Практичне завдання

Під час ранжирування потенційних постачальників можуть бути використані, наприклад, такі критерії: якість продукції; надійність постачальника; ціна; якість обслуговування; умови платежу та можливість позапланових поставок.

У сучасних умовах як основний критерій вибору постачальника слід орієнтуватися на якість продукції, яка відноситься:

а) до здатності постачальника забезпечувати товари та послуги у відповідно до специфікацій і договірних умов;

б) можливостям задоволення вимог споживача.

Надійність постачальника – це комплексний критерій, до складу якого входять такі параметри: комерційна чесність; чіткість; чуйність; обов'язковість; зацікавленість у веденні бізнесу з фірмою; фінансова стабільність; ділова репутація в своїй сфері; своєчасне та повне оприбуткування раніше встановлених контрактами обсягів і термінів поставки малогабаритної побутової техніки тощо.

У ціні мають враховуватися всі сукупні витрати на закупівлю конкретного приладу малогабаритної побутової техніки, що включають транспортування, трансакційні витрати, коригування зміни курсів валют, митні збори та збори.

Якість обслуговування

Оцінювання за цим критерієм вимагає збору інформації у досить широкого кола осіб з різних підрозділів компанії та сторонніх джерел про: якість технічної допомоги; рівні сервісу; відносини постачальника

до швидкості реакції на вимоги й умови поставок, до прохань про технічну допомогу; професійну кваліфікацію обслуговуючого персоналу тощо.

Умови оплати та можливість позапланових поставок

Оскільки в ринковій дійсності часто трапляються ситуації, що вимагають позапланових поставок або відстрочки платежу, наприклад у так званий високий сезон (кінець жовтня – середина грудня), коли істотно підвищується попит на всі прилади малогабаритної побутової техніки, то постачальники, що пропонують вигідні умови платежу (наприклад, з можливістю отримання відстрочки, кредиту) та гарантують можливість отримання позапланових поставок, є найбільш прийнятними для ділового співробітництва.

Процедура вибору постачальника полягає в ранжируванні п'яти вищевказаних критеріїв із зазначенням питомої ваги кожного критерію, з виставленням оцінки за кожним критерієм для кожної розглянутої компанії, яка торгує малогабаритною побутовою технікою (наприклад, Nigbo Changer Electron Co., LTD; Midea; Haier).

Потім розраховується рейтинг даних постачальників і порівнюється за інформаційними даними наведеними у табл. 4.

Таблиця 4

Розрахунок рейтингу постачальників малогабаритної техніки

Критерій вибору постачальника	Питома вага	Nigbo Changer Electron Co., LTD		Midea		Haier	
		Оцінка	Рейтинг	Оцінка	Рейтинг	Оцінка	Рейтинг
Якість							
Надійність постачальника							
Ціна							
Якість обслуговування							
Умови платежу та можливість позапланових поставок							
Рейтинг							

Припустимо, що постачальники оцінюються за трибальною шкалою (шкала може бути обрана будь-яка, але занадто велика істотно

ускладнює розрахунки, хоча дає точніші результати) з такими умовними позначеннями:

- 3 – повністю задовольняють вимогам;
- 2 – частково задовольняють;
- 1 – не відповідають вимогам.

Обчислення рейтингу кожного постачальника здійснюється за кожним критерієм з урахуванням питомої ваги значущості факторів.

Унаслідок розрахунку отримуємо сумарний рейтинг кожного постачальника, що показано в табл. 4.

Здійснить ранжирування постачальників устаткування, використовуючи власний досвід і дані з засобів масової інформації щодо характеристик побутової техніки.

Завдання 5. Практичне завдання

Фірма "Лоджистікс", що займається організацією та здійсненням експедиції та перевезень експортних, імпортних і транзитних вантажів, уклала контракт на доставку 21 000 т нафтопродуктів від Тростянецького нафтопереробного заводу на нову нафтобазу, побудовану на території Польщі в м. Ряшів.

Мережу залізних і автомобільних доріг у регіоні та схему розташування транспортних підприємств, перевалочних нафтобаз та нафтобаз одержувача наведено на рис. 1.

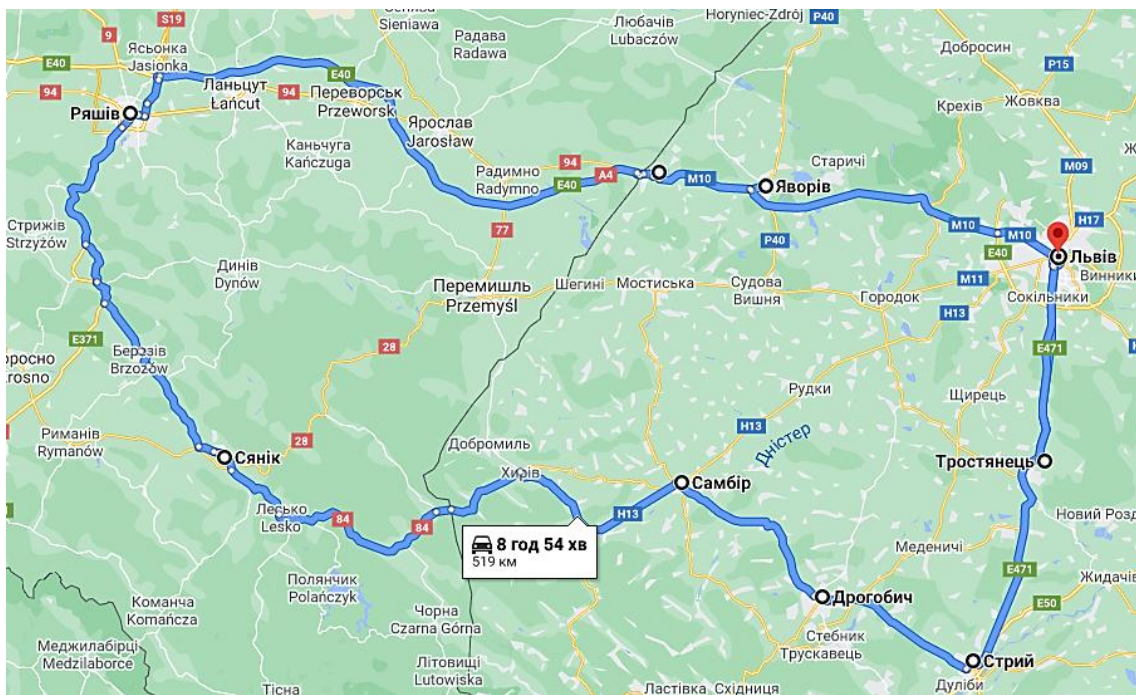

Рис. 1. Маршрутна карта

Транспортування здійснюється в два етапи.

Перший етап. залізничним транспортом від Тростянця до нафтобаз Львова або Стрия. Вартість доставки нафтопродуктів по залізниці дорогою від Тростянецького нафтопереробного заводу до цих нафтобаз є однаковою, на розрахунки впливу не робить і не враховується.

Другий етап. Автомобільним транспортом до Ряшева. Для забезпечення цих поставок підприємство укладає контракти з автотранспортними підприємствами на перевезення та з нафтобазами на перевалку і зберігання нафтопродуктів. У регіоні є два транспортних підприємства, які відповідають вимогам, що висуваються до міжнародних автомобільних перевізників: перше – у м. Стрий, друге – в м. Львів.

У регіоні є також дві нафтобази: в м. Дрогобич і у м. Львів, які є найближчими до кінцевого місця доставки та здатні перевалювати і зберігати необхідний обсяг нафтопродуктів.

Під час вирішення завдання слід взяти до уваги, що в регіоні встановлено маршрут, що регулярно діє, (базова схема): нафтопродукти по залізниці доставляються в нафтобазу м. Дрогобича. Далі, на ділянці "Дрогобич – Санок" перевезення здійснюється силами стрийського АТП. На ділянці "Санок – Жешув" працює внутрішній транспорт Польщі.

Вартість просування 21 000 нафтопродуктів до Жешува за базовою схемою становить 1 321 460 дол. США.

Необхідно вибрати оптимальну схему транспортування нафтопродуктів, використовуючи як критерій мінімум повних витрат.

Можливі варіанти схем транспортування наведено в табл. 5.

Таблиця 5

Схеми транспортування

Показник	Схема 1	Схема 2	Схема 3	Базова схема
Перевалка	Через нафтобазу Дрогобича	Через нафтобазу Львова	Через нафтобазу Львова	Через нафтобазу Дрогобича
Перевізник	Стрийське АТП	Стрийське АТП	Львівське ПТП	Стрийське АТП, Львівське ПТП
Маршрут	Дрогобич – Санок – Ряшів	Львів – Яворів – Ряшів	Львів – Яворів – Ряшів	Дрогобич – Санок – Ряшів

Методичні рекомендації

Вибір схеми транспортування нафтопродуктів засновано на проведенні розрахунків за різними схемами. Критерій вибору – мінімум повних витрат. Розрахунки проводять у кілька етапів.

1. Користуючись даними табл. 6, а також значеннями відстаней, що необхідно розрахуйте, розрахуйте вартість транспортування $V_{\text{транс}}$ нафтопродуктів за кожним з варіантів схем.

Таблиця 6

Тарифи за транспортування, дол. США / ткм

Стрийське АТП	0,06
Львівське ПТП	0,064
Польський транспорт	0,09

Внутрішній тариф на перевезення у Польщі (0,09 дол. США / ткм) істотно вищі за тарифи українських АТП, зайнятих у міжнародних перевезеннях, у силу відсутності великовантажного рухомого складу, високу вартість палива, а також ряду інших факторів.

Результати розрахунку необхідно внести в табл. 7.

Таблиця 7

Розрахунок повних витрат за схемами транспортування нафтопродуктів

Вартість	Схеми		
	1	2	3
Транспортування			
Подача транспорту			
Перевалки			
Усього			

2. Розрахуйте вартість подачі транспортних засобів під навантаження $V_{\text{под}}$. Тариф за подачу транспорту до місця навантаження

$T_{\text{под}} = 0,2$ дол. США / км. У зв'язку з тим, що місце розташування транспортних підприємств і нафтобаз у першій та другій схемах не збігаються, то виникають витрати, пов'язані з подачею автомобілів під навантаження. Вартість подач визначається за формулою:

$$C_{\text{под}} = T_{\text{под}} \times N \times L, \quad (4.2)$$

де L – відстань між транспортним підприємством і нафтобазою, км;

N – кількість рейсів, необхідних для виконання заданого обсягу перевезень, розраховується за формулою:

$$N = \frac{Q}{q}, \quad (4.3)$$

де Q – загальний обсяг перевезень, рівний за договором 21 000 т;

q – вантажопідйомність автомобіля приймається з розрахунку середньої вантажопідйомності автопоїзда 15 т.

Результати розрахунку внесіть в табл. 7.

3. Користуючись даними табл. 8, розрахуйте вартість перевалки нафтопродуктів на нафтобазах.

Таблиця 8

Тарифна вартість перевалки нафтопродуктів, дол. США / т

Дрогобицька нафтобаза	7
Львівська нафтобаза	10

Розрахуйте повні витрати за трьома варіантами схем транспортування. Розрахунок виконайте в формі табл. 7.

Завдання 6. Тестові завдання для самоперевірки

1. Ознакою мультимодального перевезення є:

а) наявність оператора доставки від початкового до кінцевого пункту призначення логістичного ланцюга;

б) відсутність єдиної наскрізної ставки;

в) єдина відповідальність за вантаж та виконання договору перевезення;

г) правильні відповіді – а та в.

2. Експедитор зобов'язаний:

а) надавати транспортно-експедиторські послуги згідно з договором транспортного експедирування;

б) відступати від вказівок клієнта за необхідністю, зокрема в разі виникнення загрози пошкодження вантажу, безпеці людей і довкіллю, попередньо отримавши згоду від клієнта;

в) діяти на свій розсуд і, взагалі, не намагатися повідомити клієнта про свої дії;

г) правильні відповіді – а та б.

3. Потонний тариф на залізничному транспорті використовується для оплати за перевезення вантажів:

а) у коробках;

б) на палетах;

в) у контейнерах;

г) у цистернах і бункерних напіввагонах.

4. Транспортно-експедиційні послуги відносяться до:

а) виробничих послуг;

б) матеріальних послуг;

в) послуг населенню;

г) соціально-культурних послуг.

5. Під технічною зв'язаністю в транспортному комплексі розуміють:

а) узгодженість параметрів транспортних засобів як у межах окремих видів, так і в міжвидовому розрізі;

б) використання єдиної технології транспортування, прями перевантаження, безперевантажувальне сполучення;

в) загальну методологію дослідження кон'юнктури ринку та побудови тарифної системи;

г) розроблення та використання єдиних планів, графіків.

6. До транспортної інфраструктури відносять:

- а) транспортні магістралі та транспортні термінали;
- б) транспортні засоби;
- в) транспортні підприємства;
- г) правильні відповіді – а та б.

7. Головна мета консолідації відправлень:

- а) збільшення гнучкості роботи логістичних систем;
- б) економія на запасах;
- в) ліквідація прогнозів у діяльності логістичних систем;
- г) збільшення якості обслуговування.

8. Система транспорту складається з таких підсистем:

- а) із підсистем транспорту загального та незагального користування;
- б) тільки з підсистеми транспорту загального користування;
- в) тільки з підсистеми транспорту незагального користування;
- г) з підсистем транспорту складського та розподільчого користування.

9. Вантажні термінали розподіляють на:

- а) універсальні;
- б) кваліфіковані та уніфіковані;
- в) спеціалізовані;
- г) правильні відповіді – а та в.

10. Можливість міжконтинентальних перевезень, низька собівартість перевезень на значні відстані, висока провізна спроможність і низька капіталоємність перевезень є перевагами:

- а) трубопровідного транспорту;
- б) авіаційного транспорту;
- в) залізничного транспорту;
- г) морського транспорту.

Змістовий модуль 2

Організаційно-правові засади функціонування міжнародної логістики

Тема 5. Правове забезпечення міжнародної логістичної діяльності

План заняття

- 5.1. Правове регулювання міжнародної торгівлі.
- 5.2. Правове регулювання міжнародних перевезень.
- 5.3. Проблеми правового регулювання міжнародної логістичної діяльності.

Завдання 1. Перевірка знань ключових термінів

- 1. Яку назву мають міжнародні правила по уніфікованому тлумаченню торгових термінів?
- 2. Що слугує основою для виконання міждержавних перевезень?
- 3. Які основні функції комітету з внутрішнього транспорту?
- 4. Яка мета створення міжнародного союзу автомобільного транспорту?

Завдання 2. Практичне завдання

Зовнішньоторговельний контракт на постачання фруктів із Ізраїлю до міста Харкова передбачає застосування базисної умови Carriage and Insurance Paid to (CIP) Інкотермс 2020. Проведення аналізу умов контракту вимагає надання відповіді на такі запитання:

- 1. У чому особливість визначення моменту переходу ризику по базисній умові CIP при перевезенні вантажу авіаційним транспортом?
- 2. Які важливі умови страхування мають бути включені в контракт? Надайте відповіді на зазначені запитання.

Завдання 3. Практичне завдання

ТОВ "Торгсервісгруп" здійснює поставку медичного устаткування до Туреччини. Компанія у Туреччині звернулася до відділу закупівель

компанії з метою надання комерційної угоди з урахуванням різних умов правил Інкотермс 2020.

Необхідно розрахувати:

1) ціни експортованої продукції (євро) за умовами EXW, FOB, CIF, DDP;

2) плату за митне оформлення товару (грн);

3) величину експортного та імпортного мита (грн);

4) величину податку на додану вартість (грн);

5) коефіцієнт валютної ефективності експорту (умови FOB);

6) коефіцієнт валютної ефективності імпорту;

7) коефіцієнт інтегральної ефективності експортно-імпортних операцій фірми.

Вихідна інформація:

1. Фірма виконує експортний контракт. Визначте рівні відповідних цін на умовах EXW, FOB, CIF, DDP за даними табл. 9.

Таблиця 9

Вихідні дані для визначення експортних цін

№ п/п	Показник	Сума, тис. євро
1	Вартість устаткування	38,76
2	Перевезення від складу виробника до порту	0,03
3	Перевезення від порту до складу імпортера	0,05
4	Митне оформлення експорту	0,1
5	Імпортне мито та митне оформлення в порту імпортера	1,36
6	Навантажувально-розвантажувальні роботи в порту України	0,13
7	Навантажувально-розвантажувальні роботи в порту України	0,15
8	Фрахт судна до Туреччини	4,2
9	Страховання міжнародного перевезення	3,12

Завдання 4. Тестові завдання для самоперевірки

1. Які з зазначених документів відносяться до комерційних:

а) пакувальний лист;

б) рахунок-фактура;

- в) банківська гарантія;
- г) дозвіл на видачу товару;
- д) відвантажувальна інструкція?

2. Які з зазначених документів відносяться до транспортно-експедиторських:

- а) протокол випробувань;
- б) транспортна накладна;
- в) повідомлення про відправку вантажу;
- г) дозвіл на видачу товару;
- д) відвантажувальна інструкція?

3. Які з перелічених пунктів не відносяться до сфери діяльності Інкотермс:

- а) зобов'язання упаковки та маркування;
- б) зобов'язання страхування;
- в) місце та час переходу ризику від пошкодження товарів;
- г) наслідки порушення сторонами умов договору;
- д) обов'язки сторін з укладення договорів?

4. Використання якого виду транспорту вимагає умова поставання FOB:

- а) автомобільного;
- б) морського;
- в) повітряного;
- г) залізничного;
- д) усі відповіді правильні?

5. Суперечки з приводу зовнішньоторговельних контрактів вирішуються:

- а) в місцевому суді відповідача;
- б) в будь-якому суді;
- в) в суді, що вказаний за умовами контракту;
- г) в спеціалізованому суді за місцем підписання договору;
- д) в арбітражному суді позивача.

6. *Які обставини можуть вважатися форс-мажорними:*

- а) стихійні лиха;
- б) будь-які заходи регулювання міжнародної торгівлі;
- в) обставини, які привели до неможливості виконання контракту;
- г) обставини надзвичайного характеру;
- д) обставини, які не зазначені у договорі?

7. *Які з перелічених умов відносяться до істотних умов міжнародного контракту купівлі-продажу:*

- а) найменування сторін-учасників договору;
- б) предмет контракту;
- в) базові умови контракту;
- г) форс-мажорні обставини;
- д) усі відповіді правильні?

8. *Які з перелічених методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності відносяться до адміністративних:*

- а) ліцензування;
- б) митні формальності;
- в) технічні бар'єри;
- г) страхування експорту;
- д) кредитування?

9. *Які з перелічених методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності відносяться до тарифних:*

- а) ліцензування;
- б) митні формальності;
- в) зміна ставок мита;
- г) страхування експорту;
- д) кредитування?

10. *За яких умов припиняється дія договору страхування міжнародних перевезень:*

- а) закінчення строку дії;
- б) підвищення ймовірності настання ризику;
- в) зміна умов страхування;
- г) ліквідація страховика;
- д) зміна чинного законодавства в сфері логістики?

Тема 6. Митне забезпечення міжнародної логістичної діяльності

План заняття

6.1. Система опису та кодування товару в міжнародній логістичній діяльності.

6.2. Критерії визначення походження товару в міжнародній логістичній діяльності.

6.3. Види та характеристики митних процедур і режимів.

6.4. Визначення митної вартості товару.

Завдання 1. Перевірка знань ключових термінів

1. Що таке "мити"? Яка основна функція мита у зовнішньоекономічних відносинах?

2. Що таке "митний режим"? Які основні види митних режимів функціонують в Україні?

3. У чому відміна транзиту від імпорту?

4. Які товари обкладаються акцизним збором?

Завдання 2. Практичне завдання

В Україну з Німеччини надійшов товар – обладнання для перукарні. Згідно з договором купівлі-продажу товар поставляється за умовами DDU Харків, вартість його за контрактом становить 60 000 євро. Враховуючи обрані умови контракту до фактурної вартості включені витрати з транспортування вантажу після перетину митного кордону – 200 євро. Визначте митну вартість товару.

Методичні рекомендації

Митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари. Визначення митної вартості товарів, які ввозяться в Україну відповідно до митного режиму імпорту, здійснюється за такими методами:

1) основний – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції);

2) другорядні:

а) за ціною договору щодо ідентичних товарів;

б) за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів;

в) на основі віднімання вартості;

г) на основі додавання вартості (обчислена вартість);

д) резервний.

Основним методом визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, є перший метод – за ціною договору (вартість операції). Кожний наступний метод застосовується лише у разі, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування попереднього методу.

У заданому випадку митна вартість товару враховує вартість товару за рахунком-фактурою з включенням вартості перевезення до перетину міжнародного кордону.

Завдання 3. Практичне завдання

ТОВ "Авангард" здійснює поставки матеріалів з Німеччини. Розрахуйте ціну імпортової угоди, укладеної на базисних умовах CFR (порт м. Одеса), якщо відомі такі дані:

- ціна товару на умовах франко-завод – 65 євро за од.;
- обсяг партії товару – 1 000 шт.;
- перевезення – 3 000 євро;
- упаковка – 3 євро;
- митне очищення експорту – 230 євро, імпорту – 400 євро;
- страхування – 5 %;
- розвантаження – 3 євро;
- плата за використання складських приміщень складів тимчасового зберігання (СТЗ) у порту відвантаження (7 днів) – 15 дол. США за од.;
- вартість приміщення товару в контейнери і навантаження на борт судна – 20 дол. США за од.;
- вартість митного очищення партії товару в порту відвантаження – 200 дол. США;
- вартість фрахту при перевезеннях порт Гамбург – порт Одеса – 30 дол. США за од.;
- страхова премія – 22 дол. США за од.;
- вартість вивантаження контейнера в порту призначення – 500 дол. США;

- вартість митного очищення вантажу в порту призначення (послуги митного представника + митні платежі) – 550 дол. США;
- вартість доставки вантажу до складу покупця – 300 дол. США;
- вартість розвантаження товару на складі – 120 дол. США.

Методичні рекомендації

Ціна імпортової угоди на умовах CFR Інкотермс 2020 формується, з огляду на основні умови постачання, а саме правила CFR, що передбачає доставку продавцем товару на борт судна. Після розміщення товарів на борту судна, ризики втрати або пошкодження товарів переходять до покупця. Продавець має зафрахтувати судно й оплатити вартість транспортування товарів до зазначеного порту призначення.

Завдання 4. Тестові завдання для самоконтролю

1. До якого століття належать перші відомості про мито:

- а) до XVIII ст.;
- б) до XVII ст.;
- в) до XIX ст.;
- г) до XVI ст.?

2. Які основні положення викладено у Митному кодексі України:

- а) визначає нормативні акти, що регулюють митну справу на території України;
- б) регулює основні положення тарифного регулювання в митній справі;
- в) спрямований на регулювання митних процедур і діяльності митних органів України;
- г) регулює права й обов'язки суб'єктів ЗЕД та повноваження державних органів у митній справі?

3. Яке головне завдання митної політики:

- а) безпека держави у економічній сфері;
- б) забезпечення безпеки у соціальній сфері;
- в) забезпечення захисту національних інтересів держави;
- г) забезпечення безпеки у політичній сфері;
- д) усі відповіді правильні?

4. Які фактори впливають на митну політику України:

- а) економічний, ідеологічний, політичний, міжнародний, законодавчий;
- б) економічний, політичний, міжнародний;
- в) політичний, міжнародний, законодавчий;
- г) економічний, законодавчий, політичний, міжнародний?

5. Які функції виконує митна політика:

- а) фіскальну;
- б) захисну;
- в) регуляторну;
- г) правильні відповіді – а та б;
- д) правильні відповіді – а, б і в?

6. До основних завдань, що виконують митні органи України, належать:

- а) здійснення митного контролю;
- б) створення сприятливих умов для прискорення товарообігу та пасажиропотоку через митний кордон України;
- в) здійснення митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;
- г) правильні відповіді – а та б;
- д) правильні відповіді – а, б і в.

7. Пункти пропуску через державний кордон України за видами сполучення поділяються на:

- а) залізничні, автомобільні, морські, річкові, повітряні, пішохідні, поромні;
- б) вантажно-пасажирські, пасажирські, вантажні;
- в) постійні, тимчасові.

8. Пункти пропуску через державний кордон України за характером транспортних перевезень поділяються на:

- а) постійні, тимчасові;
- б) пасажирські, вантажні, вантажно-пасажирські;
- в) цілодобові та такі, що працюють у визначений час;
- г) правильні відповіді а та б.

9. Пункти пропуску через державний кордон України за категоріями поділяються на:

- а) цілодобові та такі, що працюють у визначений час;
- б) пасажирські, вантажні, вантажно-пасажирські;
- в) постійні, тимчасові;
- г) міжнародні, міждержавні, місцеві.

10. Якщо митний тариф країни орієнтований на помірний протекціонізм, то застосовується таке мито:

- а) змішане;
- б) специфічне;
- в) адвалерне;
- г) комбіноване.

Тема 7. Ризики в міжнародній логістиці

План заняття

- 7.1. Проблема ризиків в міжнародній логістичної діяльності.
- 7.2. Основні види ризиків у міжнародній логістичної діяльності.
- 7.3. Управління ризиками в міжнародних ланцюгах поставок.

Завдання 1. "Перевірка знань ключових термінів"

- 1. Що таке "ризик"? Які основні види ризиків зустрічаються у міжнародній логістиці?
- 2. Які існують основні види аналізу ризикових ситуацій?
- 3. Які основні підходи застосовуються для управління ризиками в міжнародній логістиці?
- 4. Що таке "ризик ланцюга постачань"?

Завдання 2. Практичне завдання

ТОВ "Атлант" планує вивести на ринок США нову модель човна "Омега". Аналітичний відділ підприємства прорахував, що, враховуючи вплив зовнішніх факторів, досягнення успіху нової моделі характеризує

ймовірність 0,75. У цьому разі очікуваний прибуток буде становити 720 тис. дол. США. У тому разі, якщо випуск нової моделі човна на ринок буде неуспішним, то підприємство зазнає збитків у сумі 225 тис. грн.

Побудуйте "дерево подій" і визначте суму коштів, яку може витратити керівництво підприємства для отримання точної інформації щодо ринкової ситуації. Надайте рекомендації щодо етапів управління ризиками на підприємстві.

Завдання 3. Практичне завдання

У 90-ті роки завод з виробництва виробів з фарфору м. Слов'янськ був відомий у багатьох країнах миру, він мав значні прибутки від продажів своїх товарів у США, Ірландії, Канаді, Польщі, Німеччині, Італії, Росії, Білорусії та Болгарії.

Маркетинговий відділ заводу розробив політику, за якою продукція заводу проникає на закордонні ринки та розширює коло клієнтів шляхом пропозиції нових товарів за низькими цінами, хоча в кожного сегмента ринку свої потреби та вимоги, які не завжди збігаються з ціновою політикою заводу.

Однак позиція компанії на ринках Росії, Білорусії та Болгарії як і раніше сильні: особливо популярні вироби, призначені для призів, особливих церемоній, подарунків, зокрема й іменних. За всю історію розвитку заводу його марка придбала широку популярність, що незмінно сприяє збуту продукції.

У 1992 р. завод з виробництва виробів з фарфору був настільки збитковим, що планувалося звільнення чверті службовців. За 1991 р. обсяг продажу фарфорових виробів знизився майже на 40 % в Росії, на 29 % – у Білорусії та Польщі й більш ніж на 30 % – в інших країнах.

У 1996 р. контрольний пакет акцій заводу був куплений італійською компанією De la mar й було створено ще одне виробниче відділення кераміки.

Для розширення своїх ринків обидва відділення вирішили оновити продукцію сувенірною та подарунковою призначення, оскільки маркетингові дослідження виявили тенденцію росту популярності фарфорових сувенірів, які явно затьмарили традиційні дерев'яні. Звичайні кулясті та плоскі форми все частіше замінювалися предметами індивідуального дизайну: свічниками, фігурками тварин. Незабаром попит на ручну продукцію

з маркою De la mar UKRAINE перевищив пропозиція в деяких великих магазинах Європи.

Компанія De la mar перенесла своє виробництво в Україну, знизила ціни на свою продукцію в Італії та Європі приблизно на 30 %. Цей факт розцінювався деякими маркетологами як досить ризикований, тому що він давав шанс відомим виробникам Німеччини та Португалії. Новинки компанії впроваджуються на закордонні ринки під маркою De la mar UKRAINE. Оцініть ступінь ризику, що має компанія. Розгляньте основні інструменти управління ризиками.

Завдання 4. Тестові завдання для самоперевірки

1. Найбільш розповсюдженим способом зниження фінансового ризику є:

- а) диверсифікація;
- б) страхування;
- в) лімітування;
- г) придбання додаткової інформації стосовно вибору та результатів.

2. Загальний ризик портфеля в процесі його диверсифікації:

- а) може бути елімінованим;
- б) може бути частково елімінованим і меншим, ніж систематичний ризик;
- в) не може бути меншим, ніж систематичний ризик;
- г) правильної відповіді немає.

3. Якщо суб'єкт ринку відмовляється від хеджування, то:

- а) він несе великі попередні витрати;
- б) він визнає ризик;
- в) він бере на себе ризик;
- г) він здійснює спекулювання.

4. Відносна оцінка ризику – це:

- а) математичне очікування настання результату;
- б) варіація результату;
- в) коефіцієнт варіації;
- г) коефіцієнт детермінації.

5. У якому методі використовується лінія Лоренца як крива ризику:

- а) аналітичному методі;
- б) статистичному методі;
- в) методі аналогів.
- г) методі моделювання?

6. Згідно з класичною теорією ризик – це:

- а) ймовірність відхилення від поставлених цілей;
- б) ймовірність понесення збитків і втрати від обраного рішення та стратегії діяльності;
- в) ймовірність отримання очікуваних результатів;
- г) усі відповіді правильні.

7. Умови виникнення ризику полягають у тому, що:

- а) система прагне досягти певної мети;
- б) система обирає шлях досягнення мети;
- в) вибір проводиться в умовах невизначеності;
- г) система має функцію зникнення.

8. Мінливість можливого результату є ступінь відхилення очікуваного значення від:

- а) середньої величини;
- б) середнього очікування;
- в) дисперсії;
- г) середнього значення сігми.

9. Встановіть причинно-наслідковий зв'язок між ринковим фактором і джерелом ризику:

- а) якість менеджменту;
- б) плинність кадрів на підприємстві;
- в) падіння попиту на продукцію;
- г) відсоток бракованої продукції.

10. Невизначеність є результатом:

- а) нестабільності функціонування підприємства;
- б) швидких темпів науково-технічного прогресу;
- в) присутності на ринку великої кількості господарюючих суб'єктів;
- г) усі відповіді правильні.

Рекомендована література

Основна

1. Зоріна Т. Г. Міжнародна логістика : навч. посіб. / Т. Г. Зоріна, М. А. Слонімска. – Мінськ : БГЕУ. – 2012. – 244 с.
2. Майорова І. М. Логістика в міжнародному бізнесі : монографія / І. М. Майорова. – Маріуполь : Видавничо-поліграфічний центр ДВНЗ "ПДТУ", 2012. – 390 с.
3. Олійник Я. Б. Міжнародна логістика : навч. посіб. / Я. Б. Олійник, І. Г. Смирнов. – Київ : ОБРІЇ, 2011. – 543 с.

Додаткова

4. Подвальна Г. В. Перспективне планування технологічного оновлення автотранспортного підприємства на ринку вантажних перевезень : монографія / Г. В. Подвальна, О. І. Карий. – Львів : ГАЛИЧ-ПРЕС, 2017. – 212 с.
5. Мащак Н. М. Сутність та роль спритності ланцюгів постачання в гуманітарній логістиці : монографія / Н. М. Мащак, О. І. Данильців. – Ополе : Вища школа управління і адміністрації в Ополі, 2017. – 11 с.
6. Krykavskyy Y. Selected aspects of management of contemporary enterprises : monograph / [Y. Krykavskyy, O. Karyu, A. Barcik et al.] ; red. naukowa A. Barcik, H. Howaniec, Z. Malara. – Bielsko-Biała : Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Bialej, 2016. – 235 p.

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Роль логістики в умовах глобалізованого бізнесу ...	5
Тема 1. Сутність та фактори розвитку міжнародної логістики.....	5
Тема 2. Організаційні аспекти міжнародної логістики.....	9
Тема 3. Міжнародні логістичні ланцюги поставок.....	15
Тема 4. Інфраструктура міжнародної логістики.....	20
Змістовий модуль 2. Організаційно-правові засади функціонування міжнародної логістики.....	30
Тема 5. Правове забезпечення міжнародної логістичної діяльності.....	30
Тема 6. Митне забезпечення міжнародної логістичної діяльності	34
Тема 7. Ризики в міжнародній логістиці	38
Рекомендована література.....	42
Основна	42
Додаткова	42

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МІЖНАРОДНА ЛОГІСТИКА

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
та самостійної роботи студентів
спеціальності 073 "Менеджмент"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Письмак** Вікторія Олексіївна

Відповідальний за видання *О. М. Ястремська*

Редактор *А. С. Ширініна*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2021 р. Поз. № 85 ЕВ. Обсяг 44 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

---

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*